

ΔΕΥΤΕΡΟ ΘΕΡΙΝΟ ΣΧΟΛΕΙΟ ΙΣΤΟΡΙΑΣ ΚΑΙ ΟΙΚΟΝΟΜΙΑΣ (HISEC)

Second Summer School History & Economy (HISEC)

Labor Transformations: ΜΕΤΑΣΧΗΜΑΤΙΣΜΟΙ ΤΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

6-9 ΙΟΥΛΙΟΥ 2023

Πανεπιστημιούπολη Πρέβεζας, Ψαθάκι

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ-ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

1

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ-ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΠΡΕΒΕΖΑ 2023

ΔΙΔΑΣΚΟΥΣΕΣ/ΔΙΔΑΣΚΟΝΤΕΣ

Άρης Αναγνωστάκης,

(Λέκτορας Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΚΑΤΑΝΕΜΗΜΕΝΗ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ BLOCKCHAIN

Κωνσταντίνος Καρανάτσης,

(Αναπληρωτής καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

**ΔΙΕΘΝΗΣ ΥΦΕΣΗ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΄30 ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ
1928 & 1940**

Ευάγγελος Κουμανάκος,

(Αναπληρωτής καθηγητής Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού
Πανεπιστημίου)

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΔΙΕΘΝΩΣ

Ευστράτιος Κυπριωτέλης

(Λέκτορας Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Άννα Μανδουλαρά,

(Επίκουρη καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

**“ΠΛΑΝΗΣ ΒΙΟΣ...ΧΑΡΙΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ”. ΠΡΟ-ΝΕΩΤΕΡΙΚΑ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ
ΠΛΕΓΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ (ΤΕΛΟΣ 18ου -ΑΡΧΕΣ 20ου ΑΙΩΝΑ)**

Δημήτρης Μπαχάρας

(Διδάσκων Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ιονίου Πανεπιστημίου)

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ

Ανδρέας Στεργίου

(Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

ΓΕΩΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Αλέξανδρος Τζάλλας

(Αναπληρωτής καθηγητής Τμήματος Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΑΛΛΑΓΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ, ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΑΣΙΣΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Ειρήνη Τριάρχη

(Λέκτορας Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Στέλλα Τσάνη

(Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Λάμπρος Φλιτούρης

(επίκουρος καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20^ο ΑΙΩΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΕΙΣ ΜΑΘΗΜΑΤΩΝ

Άρης Αναγνωστάκης,

(Λέκτορας Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΚΑΤΑΝΕΜΗΜΕΝΗ ΣΥΝΑΛΛΑΚΤΙΚΗ ΠΙΣΤΗ ΚΑΙ ΤΕΧΝΟΛΟΓΙΕΣ BLOCKCHAIN

Ο Άρης Αναγνωστάκης είναι λέκτορας Ψηφιακής Οικονομίας του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Σχολής Οικονομικών και Διοικητικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Email: arian@uoi.gr

Οι πρόσφατες κρίσεις του παγκόσμιου χρηματοπιστωτικού συστήματος οι οποίες έγιναν αισθητές μέσα από τις πτωχεύσεις μεγάλων συστημικών Ιδρυμάτων (Lehman Brothers - 2008, Silicon Valley Bank και Signature Bank-2023) έκαναν σαφές ότι η επίπτωση της κατάρρευσης ενός «ατόμου» στο σύστημα της παγκόσμιας οικονομίας είναι ανάλογη της χρηματοπιστωτικής πίστης που έχει συσσωρευτεί σε αυτό. Οι κεντροποιημένοι χρηματοπιστωτικοί μηχανισμοί, εξυπηρέτησαν (και εξυπηρετούν) σε αξιοσημείωτο βαθμό την επιταχυνόμενη οικονομική ανάπτυξη των ανθρώπινων κοινωνιών κατά τους δύο τελευταίους αιώνες, και όχι αναιτία: Το κόστος της εγκαθίδρυσης και λειτουργίας ενός κεντροποιημένου συστήματος είναι τεχνικά και διαχειριστικά μικρό. Η συνεπαγόμενη ταχύτητα στις συναλλαγές και η δυνατότητα ταχείας διάθεσης συσσωρευμένων κεφαλαίων αποτέλεσε και αποτελεί ουσιαστικό μοχλό της ανάπτυξης.

Όστόσο το μεγάλο διακύβευμα παραμένει: Όσο περισσότερη είναι η πίστη που φέρουν μεμονωμένα «άτομα-παίκτες», τόσο πιο εύαλτο γίνεται το ίδιο το οικοδόμημα της οικονομίας στην κατάρρευσή τους. Η κατάρρευση της πρώτης συστημικής Τράπεζας (Lehman Brothers) επιτάχυνε την έλευση των κρυπτογραφικών νομισμάτων, πάνω στο όχημα της αποκεντρωμένης τεχνολογίας Blockchain, ως αντίδοτο στα γενεσιουργά αίτια αυτής. Οι βασικές τεχνολογίες πίσω από τους μηχανισμούς του Blockchain ήταν ήδη ώριμες, μιας που υπάρχουν και αναπτύσσονται εδώ και πολλές δεκαετίες: η νεότερη ιστορία της κρυπτανάλυσης ξεκινάει την εποχή του Β' Παγκόσμιου πολέμου.

Ποιοι είναι λοιπόν οι βασικοί μηχανισμοί πίσω από τα κρυπτογραφικά νομίσματα και την τεχνολογία Blockchain; Ποια είναι τα χαρακτηριστικά της τεχνολογίας αυτής; Τι την κάνει τόσο εύρωστη και υποσχόμενη; Τι μπορεί να μας προσφέρει, και ποιο είναι το αντίτιμο που πρέπει να πληρωθεί;

Τα ερωτήματα αυτά είναι ίσως πιο επίκαιρα από ποτέ. Το βέβαιο είναι, ότι οι κατανεμημένες εφαρμογές που καθίστανται δυνατές μέσα από την τεχνολογία Blockchain έρχονται να επαναπροσδιορίσουν την έννοια της πίστης, της αξίας, ακόμα και αυτή της ίδιας της ιδιοκτησίας...

Ενδεικτική Βιβλιογραφία:

Hal Finney (2004) "Reusable Proofs of Work", web archives homepage, Available online at:

<https://web.archive.org/web/20071222072154/http://rpow.net/>

Satoshi Nakamoto (2008), "A Peer-to-Peer Electronic Cash System" white paper, Bitcoin official homepage,

<https://bitcoin.org/bitcoin.pdf>

"The Future of Blockchain: Applications and Implications of distributed ledger technology" Deloitte Access Economics, Chartered Accountants Australia-New Zealand, 2017, Available online at:

<https://www.charteredaccountantsanz.com/-/media/c1430d6febb3444192436ffc8b685c7c.ashx>

Κωνσταντίνος Καρανάτσης

(Αναπληρωτής καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΔΙΕΘΝΗΣ ΥΦΕΣΗ & ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΣΤΗΝ ΕΛΛΑΔΑ ΤΟΥ ΎΞΟ ΜΕ ΒΑΣΗ ΤΙΣ ΑΠΟΓΡΑΦΕΣ ΠΛΗΘΥΣΜΟΥ 1928 & 1940

Ο Κωνσταντίνος Καρανάτσης είναι αναπληρωτής καθηγητής Οικονομικής Ιστορίας στο Οικονομικό Τμήμα του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Email: kkaranat@uoi.gr

Ο αντίκτυπος της Μεγάλης Ύφεσης στην Ελλάδα έγινε αισθητός με τη στέρηση του εμβάσματος και τον ασφυκτικό περιορισμό της μετανάστευσης. Αυτά επιδείνωσαν τη λανθάνουσα αγροτική υποαπασχόληση που σε συνδυασμό με τη διεθνή μείωση της τιμής του αγροτικού προϊόντος έπληξαν κυρίως την ελληνική ύπαιθρο. Η ένταση όμως του αντίκτυπου στην ύπαιθρο διέφερε από περιοχή σε περιοχή. Σύμφωνα με τις απογραφές του πληθυσμού των ετών 1928 και 1940 οι περιοχές που επλήγησαν περισσότερο ήταν αυτές στις οποίες οι καλλιέργειες ήταν ανεπαρκείς και απαξιωμένες ενώ ο πληθυσμός τους παρέμενε σχετικά συμπαγής. Το ενεργό προς εργασία δυναμικό των πληγέντων περιοχών βρίσκει απέλπιδα διέξοδο στην αστυφιλία συμβάλλοντας στην ενίσχυση και αναδιαμόρφωση του χάρτη της απασχόλησης στις πόλεις. Ωστόσο οι αλλαγές που σημειώθηκαν στην αστική απασχόληση την περίοδο αυτή δεν πρόλαβαν να μορφοποιηθούν εξαιτίας του επικείμενου Β΄ παγκοσμίου πολέμου.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Κώστας Βεργόπουλος (1978), Εθνισμός και οικονομική ανάπτυξη. Η Ελλάδα στο Μεσοπόλεμο, Αθήνα: Εξάντας

Mark Mazower (2009), Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του Μεσοπολέμου, Αθήνα: ΜΙΕΤ

Κλαύδιος Μπανταλούκας, «Η ελληνική οικονομία 1923-΄40. Σύντομος στατιστική σκιαγράφησις» in Spoudai, vol. 34, no 3-4 (1984), p. 561-625

Wilbert E. Moore (1945), Economic Demography of Eastern and Southern Europe, Geneva: League of Nations

Λευτέρης Τσουλφίδης (2009 2), Οικονομική Ιστορία της Ελλάδας, Θεσσαλονίκη: Εκδόσεις Πανεπιστημίου Μακεδονίας

Ευάγγελος Κουμανάκος,

(Αναπληρωτής καθηγητής Σχολής Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου)

ΚΡΙΣΕΙΣ ΚΑΙ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ: ΕΜΠΕΙΡΙΚΗ ΕΡΕΥΝΑ ΕΤΑΙΡΕΙΩΝ ΔΙΕΘΝΩΣ

*Ο Ευάγγελος Κουμανάκος είναι αναπληρωτής καθηγητής στη Σχολή Κοινωνικών Επιστημών του Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου.
Email: koumanakos@eap.gr*

8

Χρησιμοποιώντας ευρύ δείγμα κυρίως μη εισηγμένων επιχειρήσεων από διάφορες χώρες κατά την περίοδο 2007-2018, η παρούσα μελέτη εξετάζει τον αντίκτυπο της οικονομικής κρίσης στην απασχόληση εργαζομένων. Η ανάλυση παρέχει ισχυρές ενδείξεις ότι η χρηματοοικονομική πίεση, που εντείνεται στις περιόδους κρίσεων, επηρεάζει αρνητικά τις αποφάσεις των επιχειρήσεων για τη διατήρηση θέσεων απασχόλησης. Στην Ελλάδα ειδικότερα, επιπρόσθετη ανάλυση αποδεικνύει ότι, το θεσμικό πλαίσιο που διαχρονικά επιβάλλει συχνές μεταβολές στο ποσοστό ασφαλιστικών εισφορών επί της μισθωτής εργασίας, είναι ένας εξίσου σημαντικός παράγοντας.

Ευστράτιος Κυπριωτέλης

(Λέκτορας Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΟΙ ΕΠΙΠΤΩΣΕΙΣ ΤΗΣ ΜΕΤΑΝΑΣΤΕΥΣΗΣ ΣΤΗΝ ΑΓΟΡΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ο Ευστράτιος Κυπριωτέλης είναι λέκτορας του Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων με αντικείμενο την Λογιστική και την Εταιρική Διακυβέρνηση. Email: kyriot@uoi.gr

9

Αντικείμενο της διάλεξης είναι η μετανάστευση ως κοινωνικό φαινόμενο και οι επιπτώσεις στους θεμελιώδεις οικονομικούς νόμους της ιστορικής ανάπτυξης της παραγωγής, της κοινοπραξίας και του κοινωνικού καταμερισμού της εργασίας. Εξετάζεται το φαινόμενο της μετανάστευσης, η περίπλοκη αναδυόμενη φύση και οι επιπτώσεις στην οικονομία. Με υψηλότερο ή χαμηλότερο βαθμό αναπτυξιακής τάσης, χρόνου και τόπου, ο νόμος της κίνησης του πληθυσμού δεν είναι ο ίδιος παντού και πάντα, για όλες τις εποχές και όλους τους τόπους. Επεκτείνει και εξαλείφει τους κυβερνητικούς περιορισμούς εντός και εκτός συνόρων, αλλάζοντας τη μορφή των κρατών, των περιφερειών και όλου του κόσμου. Είναι η έκφραση του νόμου της συγκέντρωσης της κοινωνικής παραγωγής, στον οποίο βρίσκεται η αντικειμενική βάση του φαινομένου, όπως εκδηλώνεται από την εποχή των δούλων, την εποχή της φεουδαρχίας και στο πέρασμα στην αστική κοινωνία.

Τον 20^ο και ιδιαίτερα τον 21^ο αιώνα η μετανάστευση υπόκειται σε περιορισμούς και δεσμεύσεις, όμως δεν ήταν πάντοτε έτσι, γιατί είναι ο συνδετικός κρίκος μεταξύ των εθνικών και διεθνών στοιχείων λόγω του διττού φυσικού χαρακτήρα, του εθνικού-εγχώριου και του διεθνούς-παγκόσμιου. Η παραδοσιακή κίνηση ως προς το εγχώριο στοιχείο και η κίνηση εκτός συνόρων είναι από τη φύση της διεθνής. Η επίσημη, γενικά, και ιδιαίτερα η κοινωνιολογία βοήθησαν επίσης στην επικράτηση της αντίληψης ότι το πρώτο δικαίωμα του πιθανού μετανάστη αποτελεί μια από τις βάσεις της θεωρίας των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Θεωρήθηκε ως η «πρώτη και η πιο θεμελιώδης από τις ελευθερίες του ανθρώπου» το δικαίωμα της προσωπικής αυτοδιάθεσης, απαραίτητη προϋπόθεση για την ελεύθερη ανάπτυξη ενός ατόμου, (σύμφωνα με το Διεθνές Δίκαιο Μετανάστευσης).

Η προσεκτική και διεισδυτική ανασκόπηση της παγκόσμιας κατάστασης, οι μεγάλες κινήσεις των πληθυσμών και η ανάπτυξη του εμπορίου, της βιομηχανίας και της τεχνολογίας, μέχρι και σήμερα, μαρτυρεί το αντικειμενικό γεγονός ότι η μετανάστευση έπαιξε σημαντικό ρόλο στη διαμόρφωση του πολιτισμικού, οικονομικού και κοινωνικού πλαισίου κίνησης των παραγωγικών δυνάμεων. Η μετανάστευση είναι η επίδραση ευρύτερων αναπτυξιακών διαδικασιών, που συνδέονται με την παγκοσμιοποίηση και κινούνται αντίστοιχα, ως εγγενές αυξανόμενο στοιχείο αντικειμενικού χαρακτήρα. Σε αυτό το πλαίσιο αναπτύσσονται οι οικονομικές και εργασιακές σχέσεις που αλλάζουν και διαμορφώνουν το θεσμικό πλαίσιο και το εργασιακό περιβάλλον. Για να κατανοήσουμε τις αυτές τις μεταβολές είναι σημαντικό να τις συνδέσουμε με τα ιστορικά γεγονότα που τις προκάλεσαν. Έμφαση δίνεται στη σχέση της κίνησης του κεφαλαίου και της κίνησης του εργατικού δυναμικού. Τέλος η ενότητα κλείνει με το εγχείρημα της σύνδεσης των ιστορικών γεγονότων με την οικονομία και τη σημερινή κατάσταση στα Βαλκάνια και την Ανατολική Μεσόγειο.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Μαριαγγέλα Βέικου, Βασιλική Λαλαγιάννη (2015), Μετανάστευση, κοινωνικές και πολιτισμικές εκφάνσεις, Έκδοση ebook: ΣΕΑΒ, ΚΑΛΛΙΠΟΣ (πηγή), Έτος έκδοσης: 2015.

Κασιμάτη, Κ. επιμ. (2003). Πολιτικές μετανάστευσης και στρατηγικές ένταξης. Αθήνα: Gutenberg.

Coleman, J. (1988) Social capital in the creation of human capital. American Journal of Sociology, 94 supplement S95-S120

Coleman, J. (1990) Foundations of Social Theory. Cambridge Mass.: Harvard University Press.

Migration History in World History, Multidisciplinary Approaches Edited by Jan Lucassen, Leo Lucassen and Patrick Manning. 2010 by Koninklijke Brill NV, Leiden, The Netherlands.

Piore, M., Sabel, Ch. (1984). The Second Industrial Divide: Possibilities for Prosperity. New York: Basic Books.

Williams, C.C., Windebank, J. (1998). Informal employment in the advanced economies: Implications for work and welfare. London and New York: Routledge.

Άννα Μανδουλαρά

(Επίκουρη καθηγήτρια Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

“ΠΛΑΝΗΣ ΒΙΟΣ...ΧΑΡΙΝ ΕΜΠΟΡΙΟΥ”. ΠΡΟ-ΝΕΩΤΕΡΙΚΑ ΚΑΙ ΝΕΩΤΕΡΙΚΑ ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΣΤΑ ΜΕΣΟΓΕΙΑΚΑ ΠΛΕΓΜΑΤΑ ΕΜΠΟΡΙΚΗΣ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΤΩΝ ΕΛΛΗΝΩΝ ΟΜΟΓΕΝΩΝ (ΤΕΛΟΣ 18ου -19^{ου}- ΑΡΧΕΣ 20^{ου} ΑΙΩΝΑ)

Η Άννα Μανδουλαρά είναι επίκουρη καθηγήτρια στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και διδάσκει Νεότερη Ελληνική Ιστορία στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Email: amandy@uoi.gr

Το λίκνο των Ελλήνων επιχειρηματιών ήταν η Οθωμανική αυτοκρατορία και χώρος ανάπτυξης η Ανατολική και η Δυτική Μεσόγειος. Στιβαροί έμποροι κατά τον 18ο αιώνα είχαν ήδη ενταχθεί στις κοινωνικοοικονομικές ιεραρχίες που διαμορφώθηκαν στα κέντρα της Οθωμανικής Αυτοκρατορίας, όταν άρχισαν να εγκαθίστανται στις εμπορικές, εφοπλιστικές και χρηματιστικές αγορές της Δυτικής Μεσογείου. Η ταυτόχρονη ενασχόληση με το εμπόριο, τον εφοπλισμό, τις ασφάλειες και τις τραπεζικές εργασίες αποτελούσε το σύνθημα των δραστηριοτήτων των Ελλήνων επιχειρηματιών, αυτό που ονομάστηκε «πολυέργεια». Η δημιουργία ελληνικών δικτύων στη Μεσόγειο κατά την υπό εξέταση περίοδο κατέστη δυνατή έπειτα από δύο διαδοχικές ιστορικές διαδικασίες οι οποίες καθορίστηκαν από την υποχώρηση του Εμπορικού Καπιταλισμού του τέλους του 18ου αιώνα και την σταδιακή επικράτηση του Βιομηχανικού Καπιταλισμού του 19ου και του 20ού αιώνα. Η πρώτη αλλαγή ήταν η επέκταση του δυτικοευρωπαϊκού εμπορίου στη Μεσόγειο στο τέλος του 18ου αιώνα ενώ η δεύτερη μεταβολή, ξεκινάει με την παρακμή των Δυτικοευρωπαϊκών εμπορών στις λεβαντινικές αγορές και η μετέπειτα επανεμφάνιση του σκληρού δυτικού ανταγωνισμού μετά τον Κριμαϊκό Πόλεμο (1853-1856). Μέσα σε αυτό το πλαίσιο το σεμινάριο θα εξετάσει τους χώρους της καθημερινής δουλειάς, των εμπορευμάτων, των αποθηκών, των αμπαριών, του χρήματος, της αποταμίευσης και της κερδοσκοπίας, όπως αυτοί βίωνονταν από τα ιστορικά υποκείμενα όπως διευθυντές εταιρειών, γραμματικούς, μεσίτες και λιμενεργάτες. Στο μέτρο των πηγών μας, θα καταδείξουμε και την συμμετοχή των γυναικών σε αυτόν τον ανδροκρατούμενο κόσμο. Στόχος του σεμιναρίου είναι να επανεξεταστεί η εμπορική/επιχειρηματική εργασία των ελληνικών δικτύων ώστε να αξιολογηθούν τα «προ-νεωτερικά» και «νεωτερικά» χαρακτηριστικά της. Μέσα από συγκεκριμένα παραδείγματα θα μελετηθούν: Οι «βασιλείς του Σίτου»: εμπόριο, συνεταιρισμοί και η καθημερινότητα της δουλειάς, οι «φιγούρες της πλήρης»: έμποροι, πλοιοκτήτες και η δουλειά στα λιμάνια και οι τραπεζίτες, οι διευθυντές και οι κυβερνώντες: χρηματοπιστωτικά δίκτυα της Μεσογείου

Ενδεικτική βιβλιογραφία

Ε.Ρ. Thomson, Χρόνος, Εργασιακή Πειθαρχία και Βιομηχανικός Καπιταλισμός, Νησίδες, Αθήνα 1994

Ε.Ρ. Thomson, The Making of the English Working Class
<https://uncomradelybehaviour.files.wordpress.com/2012/04/thompson-ep-the-making-of-the-english-working-class.pdf>

Γ.Β.Δερτιλής, Ιστορία της νεότερης και σύγχρονης Ελλάδας, 1750-2015, Πανεπιστημιακές εκδόσεις Κρήτης, Αθήνα 2018

Γιάννης Στογιαννίδης, Η ποιητική της εργατικής τάξης και η ποιητική της ιστοριογραφίας. Κριτικές προσεγγίσεις στον Ε.Ρ. Thomson, διπλωματική εργασία, Βόλος 2004
<https://www.hellenicparliament.gr/onlinePublishing/APD/index.htm>

Ιστορία της εργασίας: νέες προσεγγίσεις σε ένα διαρκές ζήτημα
<https://enthemata.wordpress.com/2011/05/15/labropoulou/>

Άννα Μανδουλαρά, Το Ταξίδι τους. Οι πολλαπλές ταυτότητες των Ελλήνων της Διασποράς. Μασσαλία 19ος αιώνας, Ηρόδοτος, Αθήνα, 2015

Δέσποινα Βλάμη, Το Φιορίνι, το Σιτάρι κι η Οδός του Κήπου. Έλληνες έμποροι στο Λιβόρνο, 1750-1868, Θεμέλιο, Αθήνα 2002

Οι Έλληνες στη Διασπορά, 15ος-21ος αιώνας, Βουλή των Ελλήνων, Αθήνα 2006
<https://www.hellenicparliament.gr/onlinePublishing/APD/index.htm>

Δημήτρης Μπαχάρας

(διδάσκων Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Ιονίου Πανεπιστημίου)

ΠΡΟΣΦΥΓΙΚΗ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΤΑ ΤΟ ΜΕΣΟΠΟΛΕΜΟ

Ο Δημήτρης Μπαχάρας είναι δρ. Νεότερης και σύγχρονης Ιστορίας. Έχει εργαστεί στο ΕΛΙΑ-ΜΙΕΤ ως υπεύθυνος του τμήματος Ιστορικών Αρχείων και ως διδάσκων στο Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων και στο Ιόνιο Πανεπιστήμιο.. Email: dbacharas@yahoo.com

Η Μικρασιατική καταστροφή έφερε στην Ελλάδα περί τους ενάμιση εκατομμύριο πρόσφυγες, οι οποίοι έπρεπε να εγκατασταθούν αλλά και να απασχοληθούν. Στο μεγάλο σχήμα το όλο εγχείρημα κρίθηκε επιτυχημένο από την ιστοριογραφία, εστιάζοντας στις μεγάλες δυσκολίες και το σύντομο της αποκατάστασης, καθώς και στη μεγάλη συνεισφορά των προσφύγων στην άνοδο της ελληνικής οικονομίας. Αν και το παραπάνω, μαζί με συγκεκριμένες μυθολογίες περί εξαιρετικής συνεισφοράς φτηνού εργατικού δυναμικού, αλλά και ανόδου της οικονομίας έχει αμφισβητηθεί τελευταία από ιστορικούς όπως ο Κώστας Κωστής, η συνολική εικόνα δεν έχει αλλάξει.

Με τη συγκεκριμένη ανακοίνωση εξετάζουμε, λοιπόν, από κοντά τις πρώτες προσπάθειες απασχόλησης των προσφύγων στην Ελλάδα, τόσο τις ατομικές όσο και τις κρατικές, καθώς στα πρώτα δύο χρόνια μετά την Καταστροφή στήθηκαν τα θεμέλια πάνω στα οποία οικοδομήθηκε η αποκατάσταση των προσφύγων.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Κώστας Κωστής (2018), *Τα κακομαθημένα παιδιά της ιστορίας*, Πατάκης, Αθήνα

Χρήστος Χατζηιωσήφ (2002), *Ιστορία της Ελλάδας του 20ου αιώνα, τ. Β1, Β2*, Βιβλιόραμα, Αθήνα

Μαρκ Μαζάουερ (2009), *Η Ελλάδα και η οικονομική κρίση του Μεσοπολέμου*, ΜΙΕΤ, Αθήνα

Ανδρέας Στεργίου

(Καθηγητής Τμήματος Οικονομικών Επιστημών Πανεπιστημίου Θεσσαλίας)

ΓΕΩΟΙΚΟΝΟΜΙΑ ΤΗΣ ΠΡΑΣΙΝΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΣ

Ο Ανδρέας Στεργίου είναι Ιστορικός και Πολιτικός Επιστήμων με ειδίκευση στους Ευρωπαϊκούς Θεσμούς και τις Διεθνείς Σχέσεις, καθηγητής στο τμήμα Οικονομικών Επιστημών του Πανεπιστημίου Θεσσαλίας. Email: snandreas@econ.uth.gr

Η οικονομική κρίση που ξέσπασε στις ΗΠΑ το 2007-2008 επηρέασε το μεγαλύτερο βήμα της ευρωπαϊκής ολοκλήρωσης, την Οικονομική Νομισματική Ένωση (ONE), αναδεικνύοντας δύο σοβαρά ανεπάρκειές της, η αδυναμία διαμόρφωσης ενός μέσου προστασίας από τις άμεσες επιπτώσεις της οικονομικής κρίσης στο ευρωπαϊκό χρηματοπιστωτικό περιβάλλον και δεύτερον τη θεσμική ανεπάρκεια όσον αφορά τη διαχείριση των έμμεσων επιπτώσεων στην κατάσταση των δημόσιων οικονομικών των κρατών-μελών (δημοσιονομικό έλλειμμα και διογκούμενο δημόσιο χρέος).

Ως απάντηση στην κρίση η Ευρωπαϊκή Ένωση άρχισε από το 2011 και μετά σταδιακά να οικοδομεί ένα νέο σύστημα οικονομικής διακυβέρνησης. Το νέο αυτό σύστημα εδράζεται σε ένα νέο Δημοσιονομικό Σύμφωνο, σε μια νέα Διακυβερνητική Συμφωνία επιτήρησης των δημοσιονομικών πολιτικών και επίτευξης στενότερης οικονομικής διακυβέρνησης καθώς και σε νέες αυστηρότερες διαδικασίες συντονισμού των δημοσιονομικών πολιτικών.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Kosters, W. (2010a) 'Challenges Facing European Monetary Union – Rules and Assignment or Discretion and Coordination?', *Intereconomics*, vol. 45 no. 2, σ. 86-89.

Manasse, P. (2011) The Trouble with the European Stability Mechanism, *VoxEU.org*, <http://www.voxeu.org/article/trouble-european-stability-mechanism>

Moravcsik, A. (2012) 'Europe After the Crisis: How to Sustain a Common Currency', *Foreign Affairs*, vol. 91, no. 3, σ. 54-68.

Αλέξανδρος Τζάλλας

(Αναπληρωτής καθηγητής Τμήματος Πληροφορικής & Τηλεπικοινωνιών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΑΛΛΑΓΗ ΠΑΡΑΔΕΙΓΜΑΤΟΣ, ΙΑΤΡΙΚΗ ΒΑΣΙΣΜΕΝΗ ΣΤΗΝ ΤΕΚΜΗΡΙΩΣΗ

Ο Αλέξανδρος Τζάλλας είναι Αναπληρωτής Καθηγητής στο Τμήμα Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Τα ερευνητικά του ενδιαφέροντα εστιάζονται στην ψηφιακή επεξεργασία ιατρικού σήματος και εικόνας, την βιοϊατρική τεχνολογία, τα φορέσιμα συστήματα και συσκευές καθώς και ευφυή πληροφοριακά συστήματα για την αυτόματη ιατρική διάγνωση. Email: tzallas@uoi.gr

15

Πρόσφατα, η πρόοδος στις φορητές τεχνολογίες, την επιστήμη δεδομένων και τη μηχανική μάθηση έχουν αρχίσει να μεταμορφώνουν το τοπίο της ιατρικής βασισμένη στην τεκμηρίωση, προσφέροντας μια συναρπαστική εικόνα για το μέλλον της «βαθιάς» ιατρικής της επόμενης γενιάς. Παρά τις εντυπωσιακές προόδους στη βασική επιστήμη και την τεχνολογία, οι κλινικές εφαρμογές σε βασικούς τομείς της ιατρικής υστερούν. Η πανδημία του COVID-19 αποκάλυψε εγγενείς προβλήματα στο τοπίο των κλινικών δοκιμών, αλλά παράλληλα οδήγησε και σε ορισμένες θετικές αλλαγές. Προέκυψαν νέα σχέδια δοκιμών και μια στροφή προς ένα πιο ασθενοκεντρικό και ευφύες σύστημα παραγωγής αποδεικτικών στοιχείων και δημιουργίας γνώσης. Σε αυτήν την προοπτική, θα προσπαθήσουμε να οραματιστούμε το μέλλον των κλινικών δοκιμών και της ιατρικής βασισμένη στην τεκμηρίωση.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Subbiah, V. The next generation of evidence-based medicine. Nat Med 29, 49–58 (2023).

<https://doi.org/10.1038/s41591-022-02160-z>

Ειρήνη Τριάρχη

(Λέκτορας Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

ΠΑΓΚΟΣΜΙΑ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗ ΚΑΙ ΣΤΟΧΟΙ ΒΙΩΣΙΜΗΣ ΑΝΑΠΤΥΞΗΣ

Η Ειρήνη Τριάρχη είναι λέκτορας Διοίκησης Επιχειρήσεων στο Τμήμα Λογιστικής και της Χρηματοοικονομικής του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων. Email: etriarhi@uoi.gr

Ο Οργανισμός Ηνωμένων Εθνών (ΟΗΕ) στην ετήσια αναφορά του για τους Στόχους Βιώσιμης Ανάπτυξης (ΣΒΑ) (The Sustainable Development Goals - SDGs Report, 2022) αναφέρει για το έτος 2022 το κίνδυνο στον οποίο τίθεται η εφαρμογή της αναπτυξιακής ατζέντας του 2030 όπως αυτή συμφωνήθηκε τον Σεπτέμβριο του 2015 από τα 193 κράτη μέλη του. Σε αυτή τη μοναδική λόγω του αδιαίρετου και οικουμενικού χαρακτήρα της ατζέντα περιλαμβάνονται 17 ΣΒΑ και 169 υπο-στόχοι οι οποίοι αποτελούν εξέλιξη των προηγούμενων Αναπτυξιακών Στόχων της Χιλιετίας αναφερόμενοι σε κοινωνικά ζητήματα όπως η φτώχεια και η υγεία (United Nations-Department of Economic and Social Affairs, 2019). Η εφαρμογή των ΣΒΑ δεν είναι δεσμευτική και δεν συνοδεύεται από κάποιον μηχανισμό επιβολής, ωστόσο, έχει υιοθετηθεί από τον ΟΗΕ ένα σύστημα 232 δεικτών για την αξιολόγηση της εφαρμογής και προόδου τους. Καθώς οι ΣΒΑ διασυνδέονται για την διευκόλυνση της διαδικασίας ελέγχου της εξέλιξής τους κατηγοριοποιούνται σε οικονομικούς (ΣΒΑ 1-3 και 6-9), κοινωνικούς (4,5,10,16,17) και περιβαλλοντολογικούς (11-15) (Bali Swain and Ranganathan, 2021). Οι 17 ΣΒΑ μπορούν να υιοθετηθούν από όλες τις χώρες αναπτυγμένες και αναπτυσσόμενες και τους φορείς, συμπεριλαμβανομένου του ιδιωτικού τομέα και της κοινωνίας των πολιτών, με δεσμεύσεις για την αντιμετώπιση της φτώχειας, της ανισότητας και της κλιματικής αλλαγής. Ο κίνδυνος του εκτροχιασμού της βιώσιμης αναπτυξιακής πορείας των χωρών έχει προκληθεί από την πανδημία COVID-19 καθώς και τον πόλεμο στην Ουκρανία που επιδείνωσε τις επισιτιστικές, ενεργειακές, ανθρωπιστικές και προσφυγικές κρίσεις συνηγορώντας ενάντια στην επίτευξη των ΣΒΑ. Η τρέχουσα παγκόσμια οικονομική ανάκαμψη είναι εύθραυστη και αποσπασματική, με ανησυχίες που σχετίζονται με νέες παραλλαγές COVID-19, αυξανόμενο πληθωρισμό, μεγάλες διαταραχές της εφοδιαστικής αλυσίδας, αυξανόμενες πιέσεις στην αγορά εργασίας και μη βιώσιμο χρέος στις αναπτυσσόμενες χώρες (United Nations-Department of Economic and Social Affairs, 2022).

Μπροστά σε αυτές τις παγκόσμιες κρίσεις η παρότρυνση της εφαρμογής των ΣΒΑ από τα κράτη μέλη του ΟΗΕ αποτελεί ορόσημο για την διεθνή συνεργασία στον σχεδιασμό κοινών πολιτικών και δράσεων που αποσκοπούν στην βελτίωση της ζωής των ανθρώπων και τη διατήρηση ενός υγιούς πλανήτη. Οι ΣΒΑ δύναται να χρησιμοποιηθούν ως σημείο αναφοράς στην χάραξη κοινής αναπτυξιακής πολιτικής (Gusmão Caiado *et al.*, 2018). Η επίτευξη οικονομικής βιώσιμης ανάπτυξης στις κοινωνίες προϋποθέτει ότι αυτές θα

δημιουργήσουν τις συνθήκες ώστε να προσφέρουν στον πληθυσμό τους ποιοτικές θέσεις εργασίας που ενισχύουν τις οικονομίες τους χωρίς να βλάπτουν το περιβάλλον. Ο όγδοος από τους 17 ΣΒΑ αναφέρεται στην προώθηση της διαρκούς, χωρίς αποκλεισμούς, βιώσιμης οικονομικής ανάπτυξης, της πλήρους και παραγωγικής απασχόλησης και της αξιοπρεπούς εργασίας για όλους. Οι ευκαιρίες απασχόλησης και οι αξιοπρεπείς συνθήκες εργασίας θα πρέπει να παρέχονται σε όλες τις ηλικίες του εργασιακά ενεργού πληθυσμού.

Στη συγκεκριμένη διάλεξη μετά την ερμηνεία της βιώσιμης ανάπτυξης και την συνοπτική παρουσίαση των ΣΒΑ θα γίνει αναλυτική παρουσίαση του όγδοου στόχου. Θα γίνει αναφορά των βασικών επιδιώξεων του συγκεκριμένου στόχου 8 (8.1-8.10) με βασική εστίαση στις επιδιώξεις 8.6, 8.7, 8.8 και 8.9. Βάσει επίσημων αναφορών του οργανισμού ΟΗΕ, και επιστημονικής αρθρογραφίας θα παρουσιαστούν τα εργαλεία που έχουν δημιουργηθεί για την εφαρμογή των ΣΒΑ. Παράγοντες κρίσιμοι για την ανάπτυξη της απασχόλησης εμφανίζονται σε όλους τους στόχους, συμπεριλαμβανομένης της δημιουργίας οικονομικών ευκαιριών και της βασικής προετοιμασίας ενός υγιούς και μορφωμένου εργατικού δυναμικού (Lee *et al.*, 2016). Η ατζέντα του 2030 ενθαρρύνει τα κράτη μέλη να παρακολουθούν την πρόοδο της επίτευξης των ΣΒΑ σε εθνικό επίπεδο, και οι χώρες μέλη έχουν αρχίσει να ενσωματώνουν τους στόχους σε εθνικά σχέδια και στρατηγικές (Sachs *et al.*, 2022). Η εθνική πρόοδος στην εφαρμογή των ΣΒΑ τεκμηριώνεται ετησίως μέσω Εθελοντικών Εθνικών Ανασκοπήσεων (Voluntary National Reviews-VNR) που υποβάλλονται από τις χώρες στο ανώτερο Πολιτικό Φόρουμ για τη Βιώσιμη Ανάπτυξη (HLPF) (Allen *et al.*, 2021). Το 2017, η Ελληνική κυβέρνηση προχώρησε στην έγκριση οκτώ πρωταρχικών Εθνικών Προτεραιοτήτων για την προσαρμογή των 17 ΣΒΑ στις εθνικές ανάγκες και συνθήκες. Η ελληνική κυβέρνηση δεσμεύθηκε για την εφαρμογή της ατζέντας, που της προσφέρει το μετασχηματιστικό πλαίσιο για μια νέα, δίκαιη και βιώσιμη ανάπτυξη, η οποία θα εξασφαλίζει την ισορροπία μεταξύ οικονομικής ανάπτυξης, κοινωνικής συνοχής και δικαιοσύνης καθώς και προστασίας του περιβάλλοντος και του μοναδικού οικολογικού πλούτου της χώρας. Στα πλαίσια αυτά θα παρουσιαστούν οι αντίστοιχοι εθνικοί δείκτες παρακολούθησης εφαρμογής των ΣΒΑ με σαφή αναφορά στην πρόοδο της εφαρμογής των εθνικών δράσεων για την επίτευξη των ΣΒΑ (ELSTAT, 2022; Presidency of the Hellenic Government, 2022).

17

Σκοπός της διάλεξης είναι η κατανόηση της σημασίας της ατζέντας 2030 η ως μιας παγκόσμιας αναγνωρίσιμης και αποδεκτής πλατφόρμας επικοινωνίας και δράσης και ως εκ τούτου των ΣΒΑ ως εργαλεία προώθησης της ολιστικής θεώρησης της αειφόρου ανάπτυξης τόσο σε εθνικό όσο και σε παγκόσμιο επίπεδο. Μέσα από την σύνδεση των ΣΒΑ με την παγκόσμια πρόκληση της δημιουργίας θέσεων εργασίας θα αναδειχθεί η συμβολή της πλήρους απασχόλησης και αξιοπρεπούς εργασίας για όλους, στην αντιμετώπιση των αρνητικών επιπτώσεων των κρίσεων που εμποδίζουν την επίτευξη της βιώσιμης ανάπτυξης του πλανήτη.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Allen, C., Metternicht, G. and Wiedmann, T. (2021), "Priorities for science to support national implementation of the sustainable development goals: A review of progress and gaps", *Sustainable Development*, Vol. 29 No. 4, pp. 635–652.

Bali Swain, R. and Ranganathan, S. (2021), "Modeling interlinkages between sustainable development goals using network analysis", *World Development*, Elsevier Ltd, Vol. 138, p. 105136.

ELSTAT. (2022), "Sustainable Development Goals (SDGs)-SDG8", *ELSTAT*, available at: <https://www.statistics.gr/el/sdg8> (accessed 8 December 2022).

Gusmão Caiado, R.G., Leal Filho, W., Quelhas, O.L.G., Luiz de Mattos Nascimento, D. and Ávila, L.V. (2018), "A literature-based review on potentials and constraints in the implementation of the sustainable development goals", *Journal of Cleaner Production*, Vol. 198, pp. 1276–1288.

Lee, M., Christianson, H. and Bietsch, K. (2016), *Global Employment and the Sustainable Development Goals*, *Population Bulletin*, Vol. 71, available at: <https://www.prb.org/resources/global-employment-and-the-sustainable-development-goals/>.

Presidency of the Hellenic Government. (2022), *Voluntary National Review 2022 on the Implementation of the 2030 Agenda for Sustainable Development*, Athens, available at: <https://www.ptonline.com/articles/how-to-get-better-mfi-results>.

Sachs, J., Kroll, C., Lafortune, G., Fuller, G. and Woelm, F. (2022), *Sustainable Development Report 2022. From Crisis to Sustainable Development: The SDGs as Roadmap to 2030 and Beyond*, *Sustainable Development Report 2022*, Cambridge University Press, available at: <https://doi.org/10.1017/9781009210058>.

United Nations-Department of Economic and Social Affairs. (2019), *Global Sustainable Development Report 2019: The Future Is Now – Science for Achieving Sustainable Development*, available at: <https://sdgs.un.org/publications/future-now-science-achieving-sustainable-development-gsdr-2019-24576>.

United Nations-Department of Economic and Social Affairs. (2022), *The Sustainable Development Goals Report 2022*, *United Nations-Department of Economic and Social Affairs*, available at: <https://unstats.un.org/sdgs/report/2022/>.

Στέλλα Τσάνη

(Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήματος Οικονομικών Επιστημών, Εθνικού και Καποδιστριακού Πανεπιστημίου Αθηνών)

ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗ ΜΕΤΑΒΑΣΗ ΦΥΣΙΚΟΙ ΠΟΡΟΙ ΚΑΙ ΒΙΩΣΙΜΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ

Η Στέλλα Τσάνη είναι Αναπληρώτρια Καθηγήτρια, Τμήμα Οικονομικών Επιστημών, στο Εθνικό και Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών. Η δουλειά της εφαρμόζει οικονομικές μεθόδους και εργαλεία για την απάντηση ερωτημάτων που σχετίζονται με τη βιώσιμη ανάπτυξη, την αξιολόγηση της δημόσιας πολιτικής, τους φυσικούς πόρους με έμφαση στις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τους υδρογονάνθρακες και το νερό, το πλέγμα Νερού-Ενέργειας-Διατροφής-Οικοσυστημάτων, Email: stsani@econ.uoa.gr

Η ενεργειακή μετάβαση επιφέρει σημαντικές μεταβολές στην απασχόληση και τις απαιτήσεις σε τεχνολογία σε επίπεδο βιομηχανίας και περιφερειακών αγορών. Οι μεταβολές στην απασχόληση συνδέονται άμεσα με τις δημόσιες πολιτικές οι οποίες ορίζουν τις αλλαγές που καταγράφονται στις επενδύσεις. Παράλληλα ο ενεργειακός μετασχηματισμός έχει σημαντικές επιπτώσεις στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων και την αδιάλειπτη και ασφαλή πρόσβαση σε αυτά. Στη παρούσα διάλεξη εξετάζονται οι επιπτώσεις της ενεργειακής μετάβασης στη βιώσιμη διαχείριση των φυσικών πόρων, στην καινοτομία και τις αγορές εργασίας καθώς και οι απαιτήσεις για φυσικούς, τεχνολογικούς και ανθρώπινους πόρους που σχετίζονται με διαφορετικές πηγές ενέργειας. Βασικά συμπεράσματα και μελλοντικές προκλήσεις εξετάζονται μέσα από τη μελέτη περιπτώσεων.

19

Ενδεικτική βιβλιογραφία:

Tsani, S, Overland, I. (2021). [The Sustainable Politics and Economics of Natural Resources](#). Edward Elgar Publishing. (2021). ISBN: 978 1 78990 876 3

Λάμπρος Φλιτούρης

(Επικουρος καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων)

Η ΔΙΕΘΝΗΣ ΟΡΓΑΝΩΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ ΚΑΙ Η ΡΥΘΜΙΣΗ ΤΗΣ ΑΠΑΣΧΟΛΗΣΗΣ ΚΑΤΑ ΤΟΝ 20^ο ΑΙΩΝΑ

Ο Λάμπρος Φλιτούρης είναι επικ.καθηγητής Ευρωπαϊκής Ιστορίας στο Τμήμα Ιστορίας-Αρχαιολογίας του Πανεπιστημίου Ιωαννίνων.
Email: flitour@uoi.gr

Η Διεθνής Οργάνωση Εργασίας (International Labor Organization, ILO) είναι μια εξειδικευμένη υπηρεσία των Ηνωμένων Εθνών και λειτουργεί από το 1946. Αποστολή της είναι να φέρει σε επαφή κυβερνήσεις, εργοδότες και εργαζόμενους των κρατών μελών της στο πλαίσιο ενός τριμερούς θεσμού, με σκοπό την κοινή δράση για την προώθηση των δικαιωμάτων στην εργασία, την ενθάρρυνση της δημιουργίας αξιοπρεπών θέσεων εργασίας, την ανάπτυξη της κοινωνικής προστασίας και την ενίσχυση του κοινωνικού διαλόγου στην περιοχή εργασίας. Η πρώτη «διεθνής συνδιάσκεψη» για την ρύθμιση των εργασιακών κανονισμών στις βιομηχανικές εγκαταστάσεις και στα ορυχεία πραγματοποιήθηκε στο Βερολίνο (1890) μετά από πρόσκληση του αυτοκράτορα Γουλιέλμου Β'. Η ιδρυτική συνέλευση της Διεθνούς Ένωσης για τη Νομική Προστασία των Εργαζομένων πραγματοποιήθηκε στη Βασιλεία της Ελβετίας το 1901. Η γραμματεία της AIPLT ίδρυσε το Διεθνές Γραφείο Εργασίας. Το 1919, τα κράτη που υπέγραψαν τη Συνθήκη των Βερσαλλιών δημιούργησαν τη Διεθνή Οργάνωση Εργασίας (ΔΟΕ), στο περιθώριο της Κοινωνίας των Εθνών. Η διάλεξη παρουσιάζει την πορεία και την εξέλιξη της διεθνούς συνεργασίας και του παγκόσμιου ενδιαφέροντος για την ρύθμιση της αγοράς εργασίας και του εργασιακού περιβάλλοντος κατά τον 20^ο αι.

Ενδεικτική Βιβλιογραφία

Endres, A.; Fleming, G. (2002). *International Organizations and the Analysis of Economic Policy, 1919–1950* Cambridge.

Κούτρης Α. Ν. (1985). Η διεθνής οργάνωση εργασίας και οι αναπτυσσόμενες χώρες. *The Greek Review of Social Research*, 59, 116–138.

Λιάκος Α. (2016). *Η Εργασία και πολιτική στην Ελλάδα του Μεσοπολέμου*, Νεφέλη, Αθήνα.

VanDaele, Jasmien (2008). "The International Labour Organization (ILO) In Past and Present Research," *International Review of Social History* 53(3): 485–511

ΠΡΟΣΚΕΚΛΗΜΕΝΟΙ ΟΜΙΛΗΤΕΣ

Νικόλας Ε. Φαραντούρης

Καθηγητής της Ευρωπαϊκής Έδρας Jean Monnet στο Ευρωπαϊκό Δίκαιο Ανταγωνισμού, Ενέργειας και Μεταφορών και Διευθυντής του Μεταπτυχιακού Προγράμματος στη Στρατηγική, Δίκαιο & Οικονομικά της Ενέργειας στο Πανεπιστήμιο Πειραιώς. Δικηγόρος στον Άρειο Πάγο

21

Πτυχιούχος της Νομικής Σχολής Αθηνών με μεταπτυχιακές σπουδές στο Πανεπιστήμιο της Οξφόρδης στο Δίκαιο της ΕΕ, του ανταγωνισμού και των διεθνών συναλλαγών. Διδάκτωρ Νομικής του Πανεπιστημίου της Οξφόρδης . Διετέλεσε επιστημονικός συνεργάτης στα Πανεπιστήμια του Ρότερνταμ, της Δρέσδης και στη Νομική Σχολή Αθηνών. Ειδικεύεται σε θέματα ευρωπαϊκού δικαίου και ευρωπαϊκών πολιτικών, ανταγωνισμού, ελευθέρωσης αγορών, ενέργειας και μεταφορών, προστασίας του περιβάλλοντος και διεθνούς οικονομικού δικαίου. Έχει διατελέσει μέλος της Ελληνικής Επιτροπής Ανταγωνισμού, νομικός σύμβουλος και εκπρόσωπος της Ελλάδος σε Ευρωπαϊκούς και διεθνείς οργανισμούς, μέλος της Νομικής Επιτροπής της Ένωσης Ελλήνων Εφοπλιστών, μέλος Δ.Σ., Νομικός Σύμβουλος και Πρόεδρος (υπηρεσιακός) της ΔΕΠΑ Α.Ε., διαιτητής στον μόνιμο κατάλογο διαιτητών της Ρυθμιστικής Αρχής Ενέργειας, Γενικός Γραμματέας του Κέντρου Αριστείας του Πανεπιστημίου Αθηνών, ιδρυτικό μέλος και μέλος Δ.Σ. της Ελληνικής Ένωσης Δικαίου της Ενέργειας μέλος Δ.Σ. και Πρόεδρος της Ελληνικής Ένωσης Πανεπιστημιακών Ευρωπαϊκών Σπουδών (ECSA Greece). Πρόεδρος της Επιτροπής Νομικών Υποθέσεων της Ευρωπαϊκής ένωσης ενεργειακών εταιρειών EUROGAS. Είναι Μέλος της Επιτροπής Ενέργειας της Ακαδημίας Αθηνών.

Γεώργιος Πάνος

Καθηγητής Χρηματοοικονομικής στο Adam Smith Business School του Πανεπιστημίου της Γλασκώβης

Ο Γεώργιος Πάνος είναι Καθηγητής Χρηματοοικονομικής στη Σχολή Διοίκησης Άνταμ Σμιθ στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης. Έχει εργαστεί σε προηγούμενες θέσεις στα Πανεπιστήμια της Γλασκώβης, του Στέρλιγκ και του Έσσεξ. Είναι κάτοχος διδακτορικού τίτλου στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο του Αμπερντίν (2010), μεταπτυχιακού τίτλου στα Οικονομικά από το Πανεπιστήμιο του Γουόρικ και πτυχίου στα οικονομικά, με αριστεία, από το Πανεπιστήμιο Ιωαννίνων. Κατείχε σημαντικούς διοικητικούς ρόλους και στα τρία πανεπιστήμια στα οποία εργάστηκε, όπως το ρόλο του διευθυντή μεταπτυχιακών προγραμμάτων στη λογιστική και χρηματοοικονομική της Σχολής Διοίκησης Άνταμ Σμιθ, το ρόλο του οργανωτή των εξωτερικών σεμιναρίων χρηματοοικονομικής Γουορντς και την επιμέλεια για το φόρουμ των Σκωτσέζικων Σχολών Διοίκησης. Κατείχε το ρόλο του διευθυντή μεταπτυχιακών προγραμμάτων στα οικονομικά στο Στέρλιγκ Μάνατζμεντ Σκούλ του Πανεπιστημίου του Στέρλιγκ. Κατείχε το ρόλο του διευθυντή προπτυχιακών προγραμμάτων στο τμήμα επιχειρηματικότητας και καινοτομίας της Σχολής Διοίκησης του Έσσεξ στο Πανεπιστημίου του Έσσεξ. Έχει εργαστεί σαν σύμβουλος στην Παγκόσμια Τράπεζα για ένα σύνολο επτά ετών, σε θέματα χρηματοοικονομικής και ανάπτυξης του ιδιωτικού τομέα, επιχειρηματικότητας, καθώς και καταπολέμησης της φτώχειας. Ηγήθηκε του Ευρωπαϊκού προγράμματος PROFIT (projectprofit.eu), χρηματοδοτούμενου με €1.6 εκατομμύρια, που παρέδωσε μια ηλεκτρονική πλατφόρμα για την ενίσχυση της χρηματοοικονομικής επιμόρφωσης και της ανοιχτής δημοκρατίας στην Ευρωπαϊκή Ένωση. Τον Απρίλιο του 2020 αναδείχτηκε σαν ένας από τους καλύτερους 40 καθηγητές MBA κάτω των 40 ετών παγκόσμια από τον αμερικανικό οργανισμό Poets & Quants που κατατάσσει τα μεταπτυχιακά προγράμματα στη Διοίκηση Επιχειρήσεων παγκόσμια. Σήμερα, ηγείται στο ερευνητικό-εκπαιδευτικό πρόγραμμα για το χρηματοοικονομικό αλφαριθμητικό και τη χρηματοοικονομική τεχνολογία στο Πανεπιστήμιο της Γλασκώβης.

ΟΡΓΑΝΩΤΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Κώστας Καραμάνης - Καθηγητής Τμήματος Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Χρήστος Γκόγκος - Αναπληρωτής Καθηγητής Τμήματος Πληροφορικής και Τηλεπικοινωνιών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Ευάγγελος Κουμανάκος - Αναπληρωτής Καθηγητής Σχολής Κοινωνικών Επιστημών Ελληνικού Ανοικτού Πανεπιστημίου

Ηλίας Σκουλίδας - Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Μουσικών Σπουδών Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Λάμπρος Φλιτούρης - Επίκουρος Καθηγητής Τμήματος Ιστορίας και Αρχαιολογίας Πανεπιστημίου Ιωαννίνων

Διοργάνωση

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ ΙΩΑΝΝΙΝΩΝ

Εργαστήριο Αγοράς, Εργασίας, Απασχόλησης και Περιφερειακής Ανάπτυξης / Τμήμα Λογιστικής και Χρηματοοικονομικής

Εργαστήριο Μελέτης Νεότερων και Σύγχρονων Κοινωνιών / Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Εργαστήριο Βαλκανικών και Ανατολικών Μουσικών, Ιστορίας και Πολιτισμών / Τμήμα Μουσικών Σπουδών

Εργαστήριο Εφαρμοσμένης Οικονομικής και Κοινωνικής Πολιτικής / Τμήμα Οικονομικών Επιστημών

ΕΛΛΗΝΙΚΟ ΑΝΟΙΚΤΟ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ

Εργαστήριο Οικονομικής Ανάλυσης και Πολιτικής / Σχολή Κοινωνικών Επιστημών

